

ARASINAV ÖNCESİ GÜMÜŞ NOT

SOSYAL BİLİMLERDE ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

DENENCE (HİPOTEZ): Karşılaşılan bir sorunun çözümü için daha önceki bilgi ve deneyimlere dayalı olarak önerilmiş ancak doğruluğu henüz sınanmamış bir önermedir.

Bilimsel yöntem, insanların kullandığı **EN GÜVENİLİR** sorun çözme yöntemidir.

BİLİMİ NİTELEYEN ORTAK ÖZELLİKLER;

- **Bilim bir bilgi toplama yolu değil, bir analiz yöntemidir.**
- **Bilim olgusaldır.**
- **Bilim mantıksaldır.**
- **Bilim nesneldir.**
- **Bilim eleştiricidir.**
- **Bilim genelleyicidir.**
- **Bilim seçicidir.**
- **Bilim evrenseldir.**
- **Bilim kayıtlıdır.**
- **Bilim sistematiktir.**
- **Bilim birikimlidir.**

SAYILTI (VARSAYIM): Bir araştırmada, var olan araştırma sürecini ve sonucunu önemli ölçüde etkileyeceği düşünülen, araştırmacının test etmeden doğru olarak kabul ettiği, denenmeyen yargılardır.

Eleştirel kuram paradigması, Alman sosyolog ve felsefeci Habermas'ın çalışmalarına dayanmaktadır. Bu kuramın amacı siyasaldır, özgürlükçü bir toplumda birey ve grupların **özgürleştirilmesidir**.

1. **GENEL ÖLÇÜTLER:** Genel ölçütler araştırma sorununun kendisi ve içeriği ile ilgili ölçütlerdir. Genel ölçütler dört ana başlıkta toplanabilir; **ÇÖZÜLEBİLİRLİK, ÖNEMLİLİK, YENİLİK VE ETİK KURALLARA UYGUNLUK.**
2. **ÖZEL ÖLÇÜTLER:** Özel ölçütler araştırmacının özel durumu ile ilgili ölçütlerdir. Araştırmacının araştırmaya başlamadan kendisinde bazı bilgi ve becerilerin bulunması, yapılacak araştırmanın bilimselliği açısından önemlidir. **Özel ölçütler beş ana başlık altında toplanabilir; ARAŞTIRMACININ YETERLİĞİ, ARAŞTIRMA YÖNTEM VE TEKNİKLERİNDE YETERLİK, VERİ TOPLAMA İZİNİ, ZAMAN VE OLANAKLAR VE ARAŞTIRMACININ İLGİSİ.**

SÜREKSİZ (GEÇİŞSİZ) DEĞİŞKENLER; belirli sınırlar içinde ve tam sayılarla ifade edilen değişkendir. Etnik köken gibi.

SÜREKLİ (GEÇİŞLİ) DEĞİŞKENLER; belirli sınırlar arasında farklı ya da herhangi bir değer alabilen değişkenlerdir. Yaş, nüfus, gelir gibi.

ALANYAZIN: Herhangi bir bilim dalında yazılmış yapıtların tümüdür.

ARASINAV ÖNCESİ GÜMÜŞ NOT

SOSYAL BİLİMLERDE ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Başarılı Alanyazın Taraması	Başarısız Alanyazın Taraması
Sentezlenmiş bilgi	Açıklamalı kaynakça
Eleştirel değerlendirme	Sınırlı betimleme
Geniş ve derin	Dar ve yüzeysel
Özlü ve anlaşılır	Karışık ve uzatılmış
Kurallı, ciddi ve tutarlı	Rastgele, keyfi ve düzensiz
Bütünleşik bir bölüm	Eklektik bir metin

BİRİNCİL KAYNAKLAR: Kendi bulgularını rapor eden kaynaklara **BİRİNCİL KAYNAKLAR** denir.

İKİNCİL KAYNAKLAR: Başka kaynakların bulgularını rapor eden kaynaklara İKİNCİL KAYNAKLAR denir.

PARADİGMA; olay ve olgulara kapsamlı bir bakış açısı sağlayan düşünsel çerçevedir.

Bilimsel paradigmadan araştırma modelleri doğmakta, modelden de uygulama desenleri çık-maktadır.

EPİSTEMOLOJİ: Bilginin elde edilme yolu, doğası, biçimleri, kaynağı, doğruluğu ve sınırlarını inceleyen bilim dalıdır.

NİCEL ARAŞTIRMA PARADİGMASININ TEMEL DAYANAĞI OLGUCULUKTUR.

DENEME MODELLERİ VE DESENLERİ:

- Deneme Öncesi Modeller:** Nedensellik ilişkilerini sorgulamayı amaçlamaktadır. Deney koşulları tam olarak yerine getirilmediği için bu şekilde adlandırılır.
- Gerçek Deneysel Modeller:** Denekler gruplara yansız (random) olarak atanır.
- Yarı Deneme Modelleri;** Grupların yansız olarak oluşturulamadığı ya da deney ortamının tam anlamıyla kontrol edilemediği durumlarda kullanılır.

TARAMA MODELLERİ VE DESENLERİ:

- Genel Tarama Modelleri:** Genel tarama modelleri, örnekleme yoluyla **evren hakkında kestirimlerde** bulunma ve genellemeler yapma amacını gütmektedir.
- Örnekolay Tarama Modelleri:** Örnekolay tarama modelleri, belirli bir olguya ilişkin ayrıntılı betimleme yapmak amacıyla kullanılır. Buna "**durum çalışması**" da denilmektedir. Örnekolay tarama modelleri hem nicel hem de nitel araştırmalarda başarıyla kullanılabilir.
- Nedensel Karşılaştırmalı Model:** Nedensel karşılaştırmalı araştırmalarda önceden oluşmuş bir değişkene göre, önemsenen ve ölçülen özellikler bakımından gruplar arasında karşılaştırmalar yapılır.